

FUR møte 30. september 2025

Sted: Havforskningsinstituttet, Bergen

Til stede: Kåre Heggebø, Solveig Strand, Jan Ivar Maråk, Rose-Mari Berge, Tom Vegar Kiil, Erik Berg, Guldborg Søvik, Cecilie Kvamme, Bjarte Bogstad, Geir Huse, Jon-Erik Henriksen, Leif Kjetil Tviberg

1. Hovedsak: Geir presenterte forslag til **FFA-budsjett 2026**.

Snøkrabbetoktet gikk ikke i 2025, men er satt opp på eget fartøy (Johan Hjort) for 2026. I 2025 brukes økotoktet og CPUE data fra kommersiell fangst som inputdata (indeks) i bestandsvurderingen av snøkrabbe. Et eget tokt på snøkrabbe er viktig å prioritere da det både bidrar til kvoteråd og redskapsforskning.

FUR anbefaler at FFA-midler brukes til et årlig snøkrabbetokt.

Tobistoktet får FFA-midler til et årlig tokt. Dette dekker tobisområdene i Nordsjøen i NØS sør for 62°N.

FUR ønsker mer kunnskap om tobisen i fjordområdene nordpå, blant annet om dette er samme type tobis som en finner lenger sør.

Kommunikasjon med næringen. FUR (næringens medlemmer) understreker at det er viktig at næringen blir hørt når de uttrykker bekymring for toktgjennomføring eller størrelsen på kvoteråd. HI understreker at slik bekymring alltid meldes videre til bestandsansvarlig forsker. FUR presiserer at det er viktig med god dialog mellom HI og fiskerinæringen og at det informeres godt om årsaksforhold ved endringer i kvoteråd og ved metoderevisjoner.

Fangstprøvelotteriet. Det ble orientert om utvidelsen av fangstprøvelotteriet, som brukes til å hente ut prøver fra de pelagiske fiskeriene, til hvitfisk-trålerflåten. Fangstprøvelotteriet har blitt testet ut på tre hvitfisktrålere med gode resultater. Planen er å implementere lotteriet fra 1.1.2027.

FUR støtter denne utvidelsen av fangstprøvelotteriet til hvitfisktrålere og foreslår også å inkludere reke i Barentshavet i neste runde.

2. Cecilie presenterte **kvoterådet for makrell, NVG sild og kolmule**. Både makrell og NVG sild har vært gjennom en metoderevisjon i 2025. For makrell har dette endret bestandsnivået, spesielt historisk, noe som igjen medfører endringer i referansepunktene. Sammenlignet med rådet for 2025 går 2026-rådet ned 70% (til 174 357 tonn), ned 41% (til 851 344 tonn) og opp 33% (til 533 914 tonn) for henholdsvis makrell, kolmule og NVG sild.

FUR tok orienteringen til etterretning.

3. Bjarte presenterte status og kvoteråd for **sei nord for 62°N**. Kvoterådet for sei er basert på den norske forvaltningsplanen og 2026-rådet går ned 15% (til 164 149 tonn) sammenlignet med rådet for 2025. Det ble diskutert om det kunne skje ikke-registrert fiskeridødelighet i forbindelse med fiske, leveringer med mye undermåls sei, og om overføring av restkvote bør vurderes opp mot resultatene fra kysttoktet. For NØA sei kan en vurdere å gi et råd like etter toktet på NØA sei i oktober-november, slik at den mest oppdaterte overvåkingen kan inkluderes.

FUR tok orienteringen til etterretning.

4. Bjarte presenterte **status for torsk/hyse nord for 62°N inkludert observasjoner fra det pågående økosystemtoktet**. Rådet for NØA torsk og hyse gikk henholdsvis ned 14% (til 269 440 tonn) og opp 43% (til 153 293 tonn) i forhold til rådene for 2025 (kvoten for 2025 er høyere enn rådet for begge arter). Fiskerne opplever ikke at det er lite torsk. Foreløpige resultat fra økotoktet viser at HI observerer torsk i de samme områdene som fiskerne.

FUR tok orienteringen til etterretning.

5. Bjarte presenterte **status for forskningssamarbeidet Norge-Russland**. Samarbeidet med Russland fungerer fremdeles både når det gjelder datadeling og kvotefastsetting, og det er ingen grunn til å anta at dette ikke skal fortsette mye grunnet at en har samarbeidet med de samme forskerne over lang tid.

FUR tok orienteringen til etterretning.

6. Cecilie presenterte status for **gjennomføringen av kystbrislingtoktet med USV'er** (ubemannede overflatefartøy styrt fra kontrollsenteret (ROC) på HI i Bergen) **og PIA**. I 2025 ble den akustiske dekningen gjennomført så å si utelukkende ved bruk av USVene og i forkant av innsamlingen av biologiske prøver med PIA. De akustiske dataene ble lagret i «sky» og derfra overført til HI og FF PIA slik at en kunne tolke dataene ombord. Slik kunne en plassere trålstasjoner i de områdene av en fjord der en så mest brisling og dermed sikre en optimal prøvetaking i forhold til tilgjengelig tokttid.

FUR synes det er spennende at HI tar i bruk ny teknologi som kan brukes til å effektivisere og optimalisere overvåkingen.

7. Guldborg presenterte løsninger som testes for **fangstkontroll i kolmulefisket**. I kolmulefisket sliter en både med sprenging av trål i overflaten samt risiko for å få større hal enn det fartøy kan ta ombord. I prosjektet jobbes det blant annet med et fangstbegrensningssystem i trålsekken som reduserer mengden fisk i enkelthal. En fjernstyrt “releaser” åpner en innsnøring av sekken i forkant av fiskeposen slik at fangsten går bak i fiskeposen under hiving. Det gjenstår fremdeles testing og utvikling av “releaseren” før en har en løsning som fungerer fullt ut. I tillegg er det utviklet en «Best practice» liste for kolmulefisket.

FUR oppfordrer til videre forskning og testing av denne løsningen.

8. Cecilie ga en presentasjon angående **situasjonen i Nordsjøen med en svak utvikling av øyepål og tobis, og sterke bestander av hyse og hvitting** samt **status for magedataprosjektet**.

Det har vært uvanlig mye hyse og hvitting i Nordsjøen de siste fire-fem årene, og samtidig dårlig rekruttering hos en rekke andre bestander som blant annet øyepål, tobis og torsk. Det har blitt observert at hyse beiter på larver av øyepål og tobis. Selv om kvotene på hyse og hvitting er høye fiskes det fra norsk side lite, noe som blant annet kan skyldes mye undermåls hyse på feltene og faren for å få torsk som bifangst. I 2024 og 2025 har HI samlet inn henholdsvis hvitting- og hysemager. Disse opparbeides fortløpende.

FUR mener det bør brukes FFA-midler til å undersøke situasjonen i Nordsjøen der det er mye hyse og hvitting som potensielt kan konsumere mye egg, larver og småfisk, og støtter innsamling og opparbeiding av mager.

9. Diskusjon om **kvoterådet for makrell og manglende rekruttering**. Er det en **sammenheng med mer makrellstørje**?

Rekrutteringen (alder 2) til makrellbestanden har etter 2016 vært lavere enn langtidsgjennomsnittet, og spesielt lav i 2023-2025. I samme periode har mengden makrellstørje, en art som en vet konsumerer mye makrell, i Nordøst-Atlanteren økt. Det er imidlertid ikke forsket på hvor stor betydning makrellstørjens konsum av makrell kan ha for makrellens rekruttering og bestandsstatus.

FUR ønsker at HI til neste møte skal gjøre noen enkle beregninger på hvor mye makrell makrellstørjen kan konsumere på beitevandring i makrellens utbredelsesområde. Slike beregninger ble gjort etter møtet og gav et årlig konsum i størrelsesorden 100 000 tonn, basert på bestandsstørrelse og andel av bestanden som oppholder seg i norske farvann deler av året, daglig konsum og at halvparten av dietten er makrell.

10. Diskusjon om **negativ utvikling for mange fiskebestander. Sammenheng med metoderevisjoner**? I en metoderevisjon er fokuset på å bruke best tilgjengelig metodikk, forskning og kunnskap. Dette kan blant annet inkludere oppdatering av data, endring av bestandsvurderingsmodell og antagelser i prediksjonene. Ved slike revisjoner er det som oftest også behov for å estimere referansepunktene på nytt, noe som igjen kan resultere i en endret oppfatning av bestandens status. Målet i metoderevisjonen er å få et best mulig estimat av bestandens størrelse og alderssammensetning, og hvilken bestandsmodell som er best mulig vurderes vanligvis som den modellen som avviker minst fra de observerte dataene (som fangst-ved-alder, toktindekser). Hverken bestandsmodell eller råd (prediksjon) tar hensyn til om det faktiske fangstuttaket følger kvoterådet eller ikke. I rådet kan det imidlertid tas med som en advarsel om at dersom en fangst langt utover kvoterådet fortsetter vil dette med overveiende sannsynlighet ha negative konsekvenser for bestanden. Oppsummert kan en si at en etter en metoderevisjon skal ha et bedre grunnlag enn tidligere for å vurdere bestandens status og komme med et råd i tråd med føre-var prinsippene, og dermed skal sannsynligheten for en negativ utvikling i bestanden være redusert.

FUR oppfordrer til deltakelse på ICES sine metoderevisjoner da næringens innspill er av stor verdi i denne prosessen.

11. **Møter i 2026**. Det foreslås at vi møtes i Tromsø to dager i uke 13 (23.-27. mars) under skreifisket og legger opp til bedriftsbesøk. Følgende tema foreslås for dette møtet:

- Nordsjøen
- Sei merkestudier
- Tobis langs kysten
- Brosme (prosjekt finansiert av NFD-midler)
- Dødelighet i fisket
- NØA torsk – Rekruttering
- Vern av snabeluer i yngletiden
- Makrellkonsum makrellstørje
- Orienteringssak om arbeidet som gjøres i Referanseflåten

Det andre møtet i 2026 legges til onsdag 30. september. Dette møtet samordnes med møtene i Referanseflåten (28. september) og Referansegruppen for ressursforskning (29. september). FUR inviteres til å delta på møtet i referansegruppen for ressursforskning tirsdag og på en middag på Havforskningsinstituttet samme ettermiddag.